

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШИРИНШО
ШОХТЕМУР (РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ (АВСТРІЯ)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

26 жовтня 2023 року

Біла Церква
2023

УДК 378:63:001:636.09(06)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Мірзоєв Т. К., канд. с.-г. наук.
Аріас Р., д-р філософії, доцент.
Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії, доцент.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Шаганенко Р.В., канд. вет. наук.
Качан Л.М., канд. с.-г. наук.
Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.
Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 26 жовтня 2023 р. м. Білоцерківський НАУ 109 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Симптоматика різноманітна, але основні симптоми вказують на вогнищеві ураження кишківнику та кишкову непрохідність (анорексія, блювота, діарея, а у зв'язку порушенням загального процесу травлення – втрата ваги, гіпопротеїнемія).

У поодиноких пацієнтів реєстрували шкіряну форму лімфоми. Остання проявлялася у вигляді осередкових або чисельних гранульом. Такі ураження частіше реєстрували в ділянках переходу шкіри в слизові оболонки.

Остаточним аналізом, який дозволяє підтвердити діагноз, є морфологічне дослідження матеріалу з лімфатичного вузла. Біоптат брали за допомогою спеціальної біопсійної голки, знеболювання або анестезію при цьому не застосовували. Простота, досить швидке отримання результатів, висока достовірність при типових клінічних симптомах пояснюють широке поширення цього методу. Тим не менш, у сумнівних випадках лімфатичний вузол видаляли та проводили гістологічне дослідження. Ця процедура – маленька операція під загальною анестезією.

Матеріал з ураженого лімфатичного вузла (скло з мазком пунктату з лімфатичного вузла або зразок лімфоїдної тканини) використовували для цитологічного дослідження, головним завдання якого є визначення, чи в матеріалі, що вивчається наявних пухлинних (лімфомних) клітини.

Більшість лімфом є результатом клонального розмноження однієї злоякісної трансформованої клітини. За цитологічного дослідження в лімфатичних вузлах або лімфоїдних тканинних, біоптатах або аспіратах ідентифікували мономорфну популяцію лімфоїдних клітин, або великих лімфобластних клітин, що дає підставу визначити вище описану форму лімфоденопатії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. URL: [Imps:/veter96.nidermarologiclieskij-atlasInufoiia-kozhi-sobak-i-koshek](https://veter96.nidermarologiclieskij-atlasInufoiia-kozhi-sobak-i-koshek)
2. Me Keever P.J., Griudem C.B., Stevens J.B. Canine cutaneous lymphoma. J. Am et Med Assoc 1982. 180. P. 531–536.
3. Day M.J. Iii imimophenorypic cliaracte ilzatioiif of cutaneous lymphoid neoplasia in the dog and cat. J. CoinpPathol. 1995, Wbi 12. P. 79–96.

УДК 615.37:616.98

НЕЙЛИК А.А., магістрант

УТЕЧЕНКО М.В., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

m.utchenko@gmail.com

КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ІНФЕКЦІЙНОГО РИНОТРАХЕЇТУ ТЕЛЯТ

Віруси є первинною причиною респіраторних захворювань телят і летальність останніх реєструється за ускладнення секундарною мікрофлорою, а комплексна діагностика дає змогу своєчасно застосувати лікувально-превентивні заходи.

Ключові слова: інфекційний ринотрахеїт, гострий перебіг, діагностика, телята, клініка, патоморфологія.

NEILYK A. A., graduate student

UTECHENKO M.V., candidate of veterinary sciences

BilaTserkva National Agrarian University

m.utchenko@gmail.com

CLINICAL AND MORPHOLOGICAL DIAGNOSIS OF INFECTIOUS RHINOTRACHEITIS OF CALVES

Viruses are the primary cause of respiratory diseases in calves, and the latter's mortality is recorded as a complication of viral secondary microflora, and complex diagnostics allows timely application of therapeutic and preventive measures.

Key words: infectious rhinotracheitis, acute course, diagnosis, calves, clinic, pathomorphology.

Нині інфекційний ринотрахеїт (ІРТ) реєструється в багатьох країнах Європи, Африки, Північної Америки, Японії, Австралії, Нової Зеландії, Україні тощо[3-5].

Хвороба завдає значних економічних збитків, які визначаються високою захворюваністю, вимушеним забоєм тварин, летальністю (більше 10%), значною втратою маси, зниженням надоїв, абортами, порушенням відтворювальної функції у корів та бугаїв, витратами на лікування та проведення профілактичних заходів[1,4].

Збудник хвороби – ДНК-геномний вірус, що належить до родини Herpesviridae і має чітко виражений тропізм до епітелію слизових оболонок верхніх дихальних шляхів та статевих органів [3,5].

У природних умовах хворіє тільки велика рогата худоба, особливо тяжко – телята до 3-х тижневого віку та молодняк на відгодівлі. ІРТ не має вираженої сезонності і виникає будь-коли у випадку появи в стаді збудника. В господарствах з промисловою технологією хвороба періодично може реєструватись після чергового завезення тварин для комплектування стада [2].

Хворіють спочатку поодинокі тварини, потім кількість тварин швидко зростає і досягає максимуму через 1,5 – 2 тижні. Невдози хвороба охоплює до 80 % поголів'я і за такого плину гинути може до четверті клінічно хворих. А якщо перебіг ІРТ ускладнення секундарною мікрофлорою, це зумовлює ще тяжчий перебіг хвороби та летальність.

За наших досліджень, ми реєстрували гострий перебіг респіраторної форми ІРТ телят.

Хворобу діагностували на 3 – 5 добу. Захворювання починалося з раптового підвищення температури тіла телят до 42 С°, гіперемії слизової оболонки носа, почервоніння носового дзеркальця ("червоний ніс"). У тварин з'являлася сльозотеча, інтенсивна саливація, серозні виділення з носової порожнини. Відмічали пригніченість, зменшення або втрату апетиту, дихання прискорене, поверхове, яскраво виражена задишка, сухий кашель, спочатку кволий, а згодом гучний, з переходом у вологий. Погіршується чи повністю зникає апетит, настає виснаження, хворі тварини лежать, іноді такий стан супроводжується діареєю. Тривалість хвороби – 7 – 10 діб. У разі ускладнення секундарною мікрофлорою часто виникає бронхопневмонія.

З часом задишка посилюється, при цьому тварини стоять з широко-розставленими ногами або лежить, витягнувши вперед шию та відкривши рота, з якого виділяється піниста слина. Нерідко реєстрували випадання язика який перебував у стані набряку, щомогло спричинити раптову смерть від ядухи. Поряд з вище визначеними ознаками (респіраторний синдром) відмічали світлобоязнь. Остання спричинена запаленням кон'юнктиви, рогівки та слизової оболонки третьої повіки, що супроводжується підвищеною чутливістю до світла, набряком та почервонінням слизової оболонки. Часто рогівка втрачає прозорість, мутнішає і з'являється більмо на рогівці одного або обох очей. За такого плину хвороби до 20 % телят гине впродовж 2 – 5-ї доби.

Якщо перебіг хвороби затягується на слизовій оболонці носа та дзеркальці з'являються дрібні осередки – поверхневі виразки. Витікання з носової порожнини стають слизисто-гнійними, сморідними.

При проведенні некропсії загиблих телят за гострого перебігу респіраторної форми ІРТ спостерігали такі патолого-анатомічні зміни: дифузний серозно-катаральний, серозно-гнійний та фібринозно-некротичний риніт, ларінгіт, трахеїт з утворенням дифтеритичних нашарувань, ерозій, виразок. У телят, за затягування хвороби, реєстрували лобулярну серозно-катаральну бронхопневмонію, а в ускладнених випадках – катарально-гнійну. Іноді виявляли альвеолярну емфізему легень, наявність пінистої рідини в трахеї та бронхах (можливий набряк легень). Підщелепові, заглоткові, бронхіальні та середостінні лімфовузли набрякли, перебували в стані гіперплазії та містилися діapedезнікроволиви.

При гістологічному дослідженні слизової оболонки бронхів виявлялися слизову дистрофію та десквамацію епітелію, нейтрофільну і лімфоїдно-гістіоцитарну інфільтрацію товщі слизової оболонки та набряк підслизової сполучно-тканинної пластинки. В епітелії слизової оболонки реєстрували внутрішньоядерні ацидофільні включення.

За мікроскопії, при гостромуплинні, в структурі легень видно лімфоїдно-гістіоцитарні інфільтрати в перибронхіальній, периваскулярній тканинній і в стінках альвеол. З подовженням перебігу – ці інфільтрати зливалися між собою і формували великі клітинні скупчення.

Якщо патологічний процес затягувався на більш тривалий термін, то за гістології легень виявляли розширені капіляри, бронхи, периваскулярні і перибронхіальні лімфоїдно-гістіоцитарні інфільтрати, осередки катаральної пневмонії. Останні розташовані навколо бронхів. Альвеоли в цих місцях заповнені світло-рожевим ексудатом, в якому знаходяться зрушені епітеліальні клітини. Крім того, зустрічалися поодинокі некрозита осередки гнійної пневмонії. В окремих місцях виявляли альвеоли, повністю заповнені клітинними елементами (клітинна пневмонія) і сполучну тканину яка поступово заміщувала функціональну.

Діагностика на ІРТ проводилась комплексно на підставі епізоотологічних даних, клінічних ознак хвороби, патолого-анатомічних змін і результатів лабораторних досліджень (РІФ, ІФА, ПЛР, РДП).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Edwards S., Chasey D., White H. Experimental infectious bovine rhinotracheitis: comparison of four antigen detection methods. Res. Vet. Sci., 1983. 34. P. 42–45.
2. European pharmacopoeia, 3rd edition (1997). Monograph 0696: Live freeze dried vaccine for infectious bovine rhinotracheitis. Council of Europe, Strasbourg, France.
3. Parsonson I.M., Snowdon W.A. The effect of natural and artificial breeding using bulls infected with, or semen contaminated with, infectious bovine rhinotracheitis virus. Aust. Vet. J., 1975. 51. P. 365–369.
4. A European comparative study of serological methods for the diagnosis of infectious bovine rhinotracheitis / V. Perrin et al. Rev. sci. tech. Off. int. Epiz. 1993. 12. P. 969–984.
5. Гулянич М. М., Недосєков В. В. Виділення вірусу інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби. XIV Міжнародний конгрес спеціалістів ветеринарної медицини, м. Бровари, 6–7 жовтня 2016 року: тези доповіді. 2016. С. 50–52.

УДК 619:615.372:636.5

ДЮБА А. В., здобувач

ЛЯСОТА В. П., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний

lyasota777@gmail.com

ВПЛИВ ПРОБІОТИЧНОГО ПРЕПАРАТУ “БІОСЕВЕН” НА МІКРОБНИЙ ПЕЙЗАЖ КИШЕЧНИКА БІЛИХ ЩУРІВ

Показано вплив вітчизняного пробіотичного препарату “Біосевен” на мікробний пейзаж кишечника білих щурів. Токсикологічна характеристика пробіотику вказує на відсутність супресорної дії пробіотика «Біосевен» на метаболічні процеси організму лабораторних тварин у терапевтичній та 5-кратній дозах.

Ключові слова: тваринництво, пробіотики, лабораторні щури, кишечник, мікрофлора, токсикологічна характеристика, супресорна дія, кількісна перевага, грампозитивна мікрофлора.

THE INFLUENCE OF THE PROBIOTIC DRUG "BIOSEVEN" ON THE MICROBIAL LANDSCAPE OF THE INTESTINE OF WHITE RATS

DYUBA A. V., acquirer

LYASOTA V.P., doctor of veterinary sciences

Bila Tserkva National Agrarian University